

TALHA APAK

Yeminli Mali Müşavir (YMM)
talha.apak@paradergi.com.tr

Son yıllarda popüler olan ve çok kazandıran 'sanal' para birimi bitcoin, beraberinde birçok tartışmayı ve hukuki olayı da gündeme getirdi. Uzmanlar, finansal okuryazarlığı olmayanları bitcoin kullanırken dikkatli olmaları konusunda uyarıyor...

Sanal para bitcoin ile nereye kadar?

SON zamanlarda çok gündem olan bitcoin üzerine yazı yazmayı düşünmüştüm. Ancak, bu hafta Para Dergisi'ni aldığımda gördüm ki konu dergide çok güzel ve detaylı bir şekilde ele alınmış. Ancak, ben yine de hızımı alamayarak risklerine, mali ve ticari hukuki boyutuna kısaca değinmek istedim.

Avustralyalı Craig Wright'ın, yıllardır kendisini gizlemek için kullandığı Satoshi Nakamoto ismiyle 2008 yılında deneysel olarak başlatılan ve günümüzde oldukça popüler hale gelen bir sanal para birimi olan bitcoin'in bağlı olduğu bir ödeme sistemi veya herhangi bir merkezi bulunmuyor. Dolayısıyla, fiyatını tamamen arz ve talep koşulları belirliyor.

Dünyanın bir ucundan diğer ucuna kolayca ödeme yapmayı sağlayan bitcoin, yıllar içerisinde gelişti ve internet kullanıcıları tarafından vazgeçilmez bir ödeme aracı haline gelmeye başladı.

CAZİP TARAFI ÖNE ÇIKIYOR

Enflasyon riskinin düşüklüğü, basit ve ucuz oluşu, izinin sürülebilmesi, getirisinin çok yüksek olması gibi, nedenler bitcoin'i cazip hale getirmiş. Yıla 997.75 dolar seviyesinde başlayan bitcoin, yılbaşından bugüne yüzde 400'ü aşan değer artışıyla tarihi zirvesi olan 5.220 dolara çıktı. Hiçbir yatırım aracının ulaşamadığı bu muhteşem getiri herkesin ilgisini çekiyor. Özellikle bu getiriler bitcoin'i yatırımcıların odak noktasına koydu. Ülkemizde, özellikle gayrimenkul ve perakende sektörü gibi bazı sektörlerin bitcoin'i ödeme aracı olarak görmeye sıcak baktığı dahi söyleniyor.

RİSKLERİ DE VAR

Çok karlı ve cazip görülen Bitcoin'lerin risklerini ise, üç ana başlık olarak öne çıkarabiliriz.

● **Veri tabanının çökmesi:** Bitcoin dünyasına ilk adım attığımızda size iki seçenek sunuluyor. Birincisi, harddiskinize bitcoin depolayabileceğiniz bir softwarewallet (cüzdan yazılım) yüklemeniz; ikincisi ise web tabanlı bir wallet sevişi almanız. İki seçeneğin de güvenlik açıkları bulunabilir. Şayet,

bitcoin'lerinizi sabit diskinizde depoluyorsanız, diskinizin çökmesi ihtimaline karşılık sürekli yedekleme yapmanız gerekiyor.

● **Bilgilerin çalınma riski:** Hesabınızı bir kez oluşturduktan sonra, banka hesabınızla cüzdanınız arasında bağlantı kurup, banka hesabınızdaki parayı kullanmak için, cüzdanınıza para aktarmak isteyeceksiniz. Hesabınızın hacker'lar tarafından kırılma riskine karşılık sigortalama sıkıntısı bulunuyor. Bitcoin şu an birçok ülkede legal bir para birimi olarak değer görmediğinden, otoriteler bu tür hırsızlıklara karşı nasıl

bir uygulama yapacaklarını tam anlamıyla belirlemiş değiller. Hırsızlar wallet şifrenizi bir kere çaldıktan ve şifrenizi değiştirdikten sonra, hesabınızı geriye alamama riski bulunuyor.

● **Mali ve hukuki riskler:** Henüz yasal bir altyapısı olmadığından ticaret hukuku, borçlar hukuku ve vergi hukuku açısından değerlendirildiğinde, bazı ticari risklerinin yanı sıra özellikle vergi riski gelecekte en önemli bir nokta olarak öne çıkıyor. Bir mal veya hizmet tesliminden bahsedilemediği için vergilendirilmesi konusu halen tartışmalı. Diğer ülkelerdeki işlemlerin vergilendirilmesi konusunda fazla bilgi mevcut değil. Ancak, ülkemizde internet üzerinde yapılan ticaretin (e-ticaret) vergilendirilmesiyle ilgili yakın zamanda Maliye Bakanlığı tarafından ciddi çalışmalar yürütülüyor. Buradaki yaklaşım "satın alma gücünün el değiştirmesi" olarak değerlendiriliyor.

Dünyada 16 milyona yakın bitcoin üretilmiş durumda. Toplamda üretilebilecek bitcoin sayısı ise 21 milyon ile sınırlı. Bu hızla bitcoin üretilmesi durumunda yaklaşık sekiz yıl sonra 21 milyon sayısına ulaşılmış olacak. Ancak, uzmanlar bu baş döndürücü gelişmeden rahatsız, yatırımcıları ve özellikle finansal okuryazarlığı olmayanları daha dikkatli olmaları konusunda uyarıyor. Son zamanlarda avantajlarından çok riskleri konuşuluyor. Bu durumda, yasal düzenlemelerin gerekliliği ve beraberinde vergilendirilmesi gibi hususlar da tartışılıyor. En önemlisi de bitcoin'lerin ekonomiye ve özellikle sermaye piyasasına etkisi.